

Michel Remery

Tvitanje s BOGOM

veliki prasak, molitva, Biblija,
seks, križarski ratovi, grijeh, karijera...

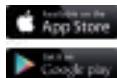
Salesiana

Zagreb, 2018.

Preuzmite TwGOD aplikaciju!

*Više informacija o svakoj stranici u ovoj
knjizi naći ćete na besplatnoj #TwGOD aplikaciji.*

- Preuzmite #TwGOD aplikaciju: www.tweetingwithgod.com.
- Pomoću aplikacije snimite sliku bilo koju naslovne ilustracije (označene 'SCAN' ikonom)
- Gledajte videoa, slijedite poveznice i čitajte više izravno na svome pametnom telefonu.

Naslov izvornika:

Michel Remery

Twitteren met GOD interactief: Oerknal, bidden, Bijbel, seks, kruistochten, zonde, carrière...

© 2014, 2018 by Adveniat Gelooseducatie, Baarn, Netherlands

u suradnji s JP2 Stichting, Leiden, Netherlands

www.adveniat.nl

www.jp2.nl | www.tweetingwithgod.com

Nakladnik i copyright za hrvatsko izdanje:

© 2018 by SALESIANA d.o.o.

Omiška 8, Zagreb

salesiana@ssalesiana.hr

www.salesiana.hr

Za nakladnika: Mihovil Kurkut

U našem prijevodu korištena izdanja:

Biblija (džepno izdanje), Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2016.

Hrvatska biskupska konferencija / Libreria Editrice Vaticana,

Katekizam Katoličke Crkve, Glas Koncila, Zagreb, 1994.

Papinski citati i službeni dokumenti Katoličke crkve preuzeti iz izdanjâ Kršćanske sadašnjosti.

Liturgijske molitve preuzete iz Rimskog misala i Časoslova.

Prijevod: Renata Bičić

Lektura i korektura: Katica Majdandžić-Stupac

Teološka redaktura: Mladen Škvorc

Grafički urednik: Edith Peters

Grafički dizajn: Patrick Jimenez

Naslovna fotografija: Roman Eisele

Grafička priprema: Salesiana d.o.o.

Tisak: Kerschoffset Zagreb d.o.o.

Izdano s dopuštenjem Nadbiskupskoga duhovnog stola u Zagrebu, broj 2350/2018.

ISBN 978-953-205-183-4

O ovoj knjizi

Ova knjiga može pomoći svakomu tko želi rasti u vjeri i razvijati svoj odnos s Isusom. Projekt *Tweeting with GOD* (#TwGOD) pruža osnove o vjeri u Boga temeljene na učenjima Biblije i Katoličke crkve. Pogledajte također internetsku stranicu www.tweetingwithgod.com i #TwGOD aplikaciju. Knjiga može služiti kao predložak za skupnu raspravu ili za produbljivanje vjere nakon njezina formalnog proučavanja. Također može pomoći u objašnjavanju svoje vjere drugima. Sveti Petar poziva vjernike: "Uvijek budite spremni na odgovor svakomu koji od vas zatraži obrazloženje nade koja je u vama" (1 Pt 3,15).

Pitanja u ovoj knjizi stvarna su pitanja mlađih ljudi. U razdoblju od nekoliko godina mlađi su se ljudi sastajali svaki drugi tjedan u crkvi u Leidenu u Nizozemskoj (nedaleko od Amsterdama) kako bi raspravljali o svojoj vjeri. Svoju su skupinu nazvali JP2 Group po papi Ivanu Pavlu II. (VIDI TVIT 2,50.). Sve su teme bile otvorene za raspravu i nijedna tema nije bila tabu. Prema tome, u ovoj knjizi nemojte očekivati potpunu katehezu (VIDI TVIT 1,9.). Odgovori su prilagođeni razgovoru s mlađim ljudima; nisu ni znanstveni ni iscrpljeni. Radi lakšeg snalaženja, pitanja u knjizi grupirana su oko općih tema.

Papa Franjo nazvao je projekt *Tweeting with GOD* vrlo važnim. Kada je položio ruku na jednu od knjiga kako bi blagoslovio taj projekt, molio se nekoliko trenutaka za sve ljude koji će pročitati ovu knjigu u potrazi za istinom u svojim životima (VIDI SLIKU). Njegove su riječi upućene i tebi: "Danas Isus poziva svakog od vas da ga slijedite u njegovoj Crkvi i budete misionari. Gospodin te poziva danas! Ne mase, nego tebe, i tebe, i tebe, svakoga pojedinog od vas. Slušaj što ti govori u tvom srcu" (HOMILJA, 27. SRPNJA 2013.) (VIDI TVIT 4,3. – 4,4.).

Ova se knjiga bavi samom biti vjere, Boga, stvaranja, Biblije i načinâ na koje se Bog povezuje s nama. Također se bavi ishodištem i poviješću Crkve te načinom na koji je Crkva prisutna u svijetu. Nadalje, ova se knjiga bavi molitvom, time kako život može biti težak, ulogom Crkve te svime što liturgija i sakramenti čine za nas. Isto tako bavi se kršćanskim životom i različitim izborima s kojima se možeš suočiti kao vjernik.

Pročitaj više

U uokvirenim dijelovima naslovljenima "Pročitaj više" naći ćete reference na tekstove koji podrobne objašnjavaju ili razvijaju određenu temu. Većina referenci ima broj odlomka. Tekstovi uključuju sljedeće:

- *Bibliju* (VIDITE DODATAK 1 ZA POPIS KRATICA),
- *Katekizam Katoličke Crkve* (KKC),
- *Kompendij Katekizma Katoličke Crkve* (KKKC) i
- *Youcat* (YOUCAT).

Izravne poveznice na ove i mnoge slične izvore naći ćete putem aplikacije ili na internetskoj stranici www.tweetingwithgod.com.

Predgovor

Ova je knjiga napisana za tebe! Razlozi zašto je ova knjiga upravo u tvojim rukama mogu biti raznovrsni. Možda ti se svidio naslov. Možda tražiš odgovore. Možda je knjiga bila dar. Možda te ljudi ispituju o twojoj vjeri. Ili si je uzeo zato što ti je bilo dosadno. Koji god razlog bio, želio bih ti savjetovati četiri stvari na početku čitanja.

Usudi se pitati!

Slobodno postavljaj pitanja. Tvoja pitanja izražavaju tvoje misli i sumnje. Govore ti o tome tko si ti, za čime žudiš i što trebaš napraviti. Odgovori ti pomažu da se krećeš naprijed. Siguran sam da ćeš u ovoj knjizi naići na mnoga pitanja (a nadam se i na neke odgovore).

Usudi se slušati!

Slušanje može biti poprilično teško, posebno ako duboko u sebi misliš da već znaš odgovore. Pravo slušanje može biti doista teško. Ono te može poučiti tomu tko si, što uistinu misliš i što vjeruješ. Tvitovi u ovoj knjizi mogu ti pomoći u tome.

Moj vlastiti poziv

Kad govorimo o pozivima, mladi me često pitaju o mojoj pozivu da postanem svećenik. Nakon mog studija na Tehničkom sveučilištu Delft, uživao sam u svom poslu kao arhitekt, imao sam predivnu djevojku, dobru plaću, izvrsne mogućnosti za karijeru i dobar auto. Sve je išlo dobro i nisam pomicao na to da postanem svećenik. No u jednom trenutku nešto me je počelo nagrizati iznutra. Bio sam nemiran, a nisam shvaćao zašto. Imao sam sve što bih mogao poželjeti, zar ne? Nakon nekog vremena zamolio sam jednog svećenika da bude moj duhovni vođa (VIDI TVIT 3.4. i 4.6.).

Prvo sam naučio moliti. Nakon toga naučio sam vjerovati Bogu. To nije bilo lako! I da budem iskren, još uvijek nije baš lako. No uočio sam da se sve manje brinem zbog onog što ja želim te da mi se sve što Bog traži od mene čini dobrim. S vremenom je došao i dan kad sam pronašao odgovor u molitvi: da bih bio istinski sretan s Bogom, morao sam postati svećenikom. Ta je odluka još uvijek najbolja odluka u mom životu! Slično tome, Bog ima plan i za tebe. A izvrsna je stvar da ćeš sigurno biti sretan ako budeš suradivao s njegovim planom. Zbog toga te izazivam da vjeruješ Bogu i potražiš svoj poziv (VIDI TVIT 4.6.).

Usudi se razmišljati!

Svi znaju razmišljati. No *uistinu* razmišljati nešto je što ne činimo baš često. Razmišljaš li ikada o tome tko si? Odakle si došao? Kamo ideš? Ili si većinom zaokupljen svojim svakodnevnim životom? Izazivam te da razmišljaš o odgovorima u ovoj knjizi.

Usudi se vjerovati!

Vjerovati u Isusa nije tako neobično ili nelogično, kako neki ljudi misle. Upravo suprotno: na mnoga pitanja može se odgovoriti samo našom vjerom u Isusa. Ali mi ne vjerujemo samo glavom. Možda je i važnije to da vjerujemo svojim srcima.

SCAN

Usudujem se vjerovati. Usudućeš li se i ti?

Nije uvijek lako vjerovati u Boga. Dok sam studirao arhitekturu, običavao sam povremeno ići u crkvu, ali tamo sam vidio samo stare ljude. Činilo mi se jasnim da Crkva ne bi trebala još dugo postojati. No to se promijenilo kad sam prisustvovao Svjetskom danu mladih u Manili i upoznao mlade katolike iz cijelog svijeta. Ne samo da su bili mojih godina već su bili i puni entuzijazma za Isusa i njegovu Crkvu.

Za mene je upoznavanje Isusa bilo vrlo dugačko putovanje i još uvijek postoje mnoge stvari koje ne znam o njemu. Tako da i dalje postavljam pitanja. Ali u svom srcu siguran sam da se mogu osloniti na njega i na Crkvu. Vjerujem mu. To je vjera. U svom sam životu otkrio da mi Isus želi biti prijatelj – prijatelj kojem je stalo do mene i koji za mene želi ono najbolje. Zato sam sretan čak i ako moram prebroditi teškoće, čak i ako sam tužan ili me boli – jer nisam sam!

Doista se nadam kako će ti ova knjiga pomoći da to i sam otkriješ. Isus želi biti i tvoj prijatelj. On želi samo jedno: da budeš sretan u ovom i budućem životu. Zato ti želi pomoći da ga bolje upoznaš, da razgovaraš s njim, da se moliš. Želi ti pomoći da uvidiš koliko ima smisla vjerovati. On želi odgovoriti na sva tvoja pitanja.

don Michel Remery

Sadržaj

1. dio – Tvitovi o Bogu: početak i kraj

Uvod / Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

15

Stvaranje ili slučajnost?

- 1.1. Ne isključuje li veliki prasak vjeru u Boga?
- 1.2. Sad ozbiljno, je li se sve to s Adamom i Evom zaista dogodilo?
- 1.3. Evolucija ili stvaranje?
- 1.4. Što je to uopće istočni grijeh i čovjekov pad?
- 1.5. Proturječe li si međusobno znanost i vjera?
- 1.6. Mogu li prepoznati Boga u prirodi i u svijetu?
- 1.7. Zašto da vjerujem u Boga?
- 1.8. Može li postojati samo jedna istina?
- 1.9. Je li logično vjerovati? Mogu li postavljati pitanja?

16

Biblja: istina ili laž?

34

- 1.10. Zašto je Biblja tako važna?
- 1.11. Govori li nam Bog samo po Biblji? Ili nam govori i na druge načine?
- 1.12. Je li Bog sam napisao Biblju?
- 1.13. Na kojem je jeziku napisana Biblja?
- 1.14. Koja je razlika između Biblje i Kurana?
- 1.15. Kako je sastavljen Stari zavjet?
- 1.16. Koja je razlika između katoličkoga Starog zavjeta i židovskog Tenaha?
- 1.17. Kako je i kad nastao Novi zavjet?
- 1.18. Koji su dijelovi Novog zavjeta?

Čitanje Biblje

52

- 1.19. Trebam li slijediti sva pravila iz Biblje?
- 1.20. Kako mogu znati što je u Biblji prava istina, a što nije?
- 1.21. Nisu li te nevjerljive biblijske priče zapravo bajke?

Glavni događaji Starog zavjeta

58

- 1.22. Zašto se veliki potop dogodio u Noino vrijeme?
- 1.23. Zašto je Abraham tako važan?
- 1.24. Zašto je izraelski narod lutan pustinjom 40 godina?
- 1.25. Koja je pouka priče o Jobu?

Što je Isus učinio za nas?

- 1.26. Zašto je Isus umro za nas?
- 1.27. Što je to savez? I koji je to Božji plan spasenja?
- 1.28. Zašto je Isus morao umrijeti takvom užasnom smrću?
- 1.29. Nije li Isus zapravo bio samo dobra osoba i mudri guru?
- 1.30. Je li Isus imao braće i sestara?

Što čini Duh Sveti?

- 1.31. Tko je Duh Sveti?
- 1.32. Što Duh Sveti radi? Trebam li ga ja?
- 1.33. Bog je jedan i u isto vrijeme trostvo. Nije li to besmislica?

Zlo i patnja

- 1.34. Je li Bog stvorio zlo? Kakve to veze ima s mojim grijesima?
- 1.35. Ako je Bog svemoguć, zašto se događaju katastrofe? Zašto postoji zlo?
- 1.36. Je li Božja volja da ljudi umiru?
- 1.37. Može li nam patnja pomoći da se približimo Bogu?

Marija i anđeli

- 1.38. Zašto je Marija tako važna?
- 1.39. Marija nije Bog. Zašto je onda toliko štujemo?
- 1.40. Je li Marija uvijek ostala djevica i je li ikada sagriješila?
- 1.41. Postoje li doista anđeli u raju?
- 1.42. Što su to pali anđeli?

Raj, pakao i čistilište?

- 1.43. Što se događa kad umremo?
- 1.44. Hoće li nam biti suđeno odmah nakon smrti?
- 1.45. Raj! Kako bi izgledao vječni život?
- 1.46. Kakav je pakao?
- 1.47. Trebam li se bojati čistilišta?
- 1.48. Hoću li se u raju susresti sa svojim kućnim ljubimcem?
- 1.49. Kada će doći kraj vremena?
- 1.50. Koliko je važno uskrsnuće?

66

76

82

90

100

2. dio – Tvitovi o Crkvi: početak i budućnost

Uvod / Mate Uzinić, biskup dubrovački

Crkva danas

- 2.1. Što je to Crkva? Tko sve pripada Crkvi?
- 2.2. Kako se upravlja Crkvom?
- 2.3. Tko predsjeda Stolicom sv. Petra, Svetom Stolicom?
- 2.4. Kako netko može postati papa?
- 2.5. Što je Rimska kurija?
- 2.6. Je li Vatikan prava država?
- 2.7. Nije li nekršćanski što je Crkva tako bogata?
- 2.8. Tko je nuncij?
- 2.9. Koje vrste redovnika i redovnica postoje?
- 2.10. Što znači koja boja? Tko je tko?

Početci Crkve

- 2.11. Kakvi su početci Crkve? Kako je sve počelo?
- 2.12. Jedna Crkva. Zašto onda sve te podjeli među kršćanima?
- 2.13. Kako mogu biti siguran da Crkva govori istinu?
- 2.14. Mogu li biti dobar kršćanin bez Crkve?

Isus, apostoli i papa

- 2.15. Tko su apostoli? Tko su njihovi nasljednici?
- 2.16. Je li Isus bio protiv žena?
- 2.17. Je li papa nasljednik sv. Petra?

Rimljani, koncili i crkveni oci

- 2.18. Što se događalo nakon Duhova?
- 2.19. Zašto su Rimljani progonili kršćane?
- 2.20. Kakve je promjene donio car Konstantin?
- 2.21. Kako je rana Crkva bila organizirana?
- 2.22. Što je to crkveni koncil?
- 2.23. Koji su glavni crkveni concili?
- 2.24. Tko su crkveni oci?
- 2.25. Kako je započeo monaški život?

117

118

138

146

152

Muslimani, barbari i pravoslavni vjernici

- 2.26. Koji su korijeni islama?
- 2.27. Kako je sjeverna Europa postala katolička?
- 2.28. Kakav je bio odnos između kralja i pape tijekom srednjeg vijeka?
- 2.29. Kakav se to duhovni preporod dogodio u srednjem vijeku?
- 2.30. Kako su nastale pravoslavne Crkve?
- 2.31. Zašto su postojali nasilni križarski ratovi?
- 2.32. Što je bila Španjolska inkvizicija?

Prema reformaciji

- 2.33. Što se dogodilo na početku renesanse?
- 2.34. Zašto je Crkva bila tako okrutna prema američkim domorodcima?
- 2.35. Što je to bilo s Crkvom i prodajom oprosta kao kartom za raj?
- 2.36. Koje su ideje započele reformaciju?
- 2.37. Kakva je razlika između protestanata i katolika?
- 2.38. Koje su posljedice reformacije?
- 2.39. Što je Anglikanska crkva?

Odgovor Crkve

- 2.40. Što je bila protureformacija?
- 2.41. Što je bio Tridentski koncil?
- 2.42. Koju je ulogu imala Crkva u prosvjetiteljstvu?
- 2.43. Koje su bile posljedice Francuske revolucije?
- 2.44. Što je bio Prvi vatikanski koncil?
- 2.45. Kako je Crkva odgovorila na razvoje u devetnaestom stoljeću?

Crkva u dvadesetom stoljeću

- 2.46. Kako je Crkva ušla u dvadeseto stoljeće?
- 2.47. Zašto se Crkva nije suprotstavila nacistima?
- 2.48. Što je bio Drugi vatikanski koncil?
- 2.49. Što se dogodilo nakon Drugoga vatikanskog koncila?
- 2.50. Što je toliko važno kod pape Ivana Pavla II.?

168

182

196

208

3. dio – Tvitovi o tebi i Bogu: molitva i sakramenti

Uvod / Đuro Hranić, nadbiskup đakovačko-osječki

Osobna molitva

- 3.1. Zašto bih se trebao moliti i kako da to činim?
- 3.2. Je li molitva isto što i razgovor s Bogom?
- 3.3. Koji je najbolji način molitve?
- 3.4. Može li mi molitva pomoći da donesem prave odluke?
- 3.5. Zašto molitva može biti tako teška i dosadna?
- 3.6. Zašto nema odgovora kad molim?
- 3.7. Kako mogu naći vremena za molitvu? Gdje je Bog u svakodnevnom životu?

Oblici molitve

- 3.8. Kako se mogu moliti služeći se tekstom iz Biblije?
- 3.9. Molimo li se Ocu, Sinu ili Duhu Svetome? Mariji ili svećima?
- 3.10. Zašto ponavljamo uvijek iste molitve?
- 3.11. Koja je vrsta molitve Očenaš?
- 3.12. Kako moliti krunicu?
- 3.13. Što je to časoslov?
- 3.14. Kako da provodim vrijeme tijekom klanjanja pred Presvetim?

Tradicije i pobožnosti

- 3.15. Kako se radi sveta voda? Što čini blagoslov?
- 3.16. Što su to relikvije?
- 3.17. Čemu hodočasnici i procesije? Što je svetište?
- 3.18. Jesu li egzorcizmi za istjerivanje đavla stvarni?
- 3.19. Muslimani i Židovi ne jedu svinjetinu. Što je s katolicima?

Unutar crkvene građevine

- 3.20. Zašto je crkva kuća Božja?
- 3.21. Koje su najvažnije stvari u crkvi?
- 3.22. Što je krstionica? Zašto u crkvi postoje kipovi?
- 3.23. Odakle potječu različiti oblici crkvene arhitekture?

219

220

234

248

258

Liturgija

- 3.24. Što je liturgija?
- 3.25. Što znače sve te geste, znakovi i boje?
- 3.26. Ima li Crkva vlastiti kalendar?
- 3.27. Koje vrste blagdana postoje tijekom godine?

Velike crkvene svetkovine

- 3.28. Je li Božić najveća svetkovina ili blagdan u godini?
- 3.29. Zašto postimo 40 dana tijekom korizme?
- 3.30. Što je to vazmeno trodnevlje, koje počinje na Veliki četvrtak?
- 3.31. Moram li stvarno ići u crkvu na Veliki petak?
- 3.32. Što se događa tijekom vazmenog bdjenja?
- 3.33. Koliko je važan Uskrs? Što je to "Urbi et orbi"?
- 3.34. Kada slavimo Uzašaće i Duhove?

Sakramenti

- 3.35. Što su sakramenti?
- 3.36. Koji je učinak krštenja?
- 3.37. Silazi li Duh Sveti na nas po drugi put za vrijeme svete potvrde?
- 3.38. Zašto se ispovijedati svećeniku umjesto Bogu?
- 3.39. Kako se mogu dobro ispovjediti?
- 3.40. Je li bolesničko pomazanje isto što i posljednja pomast?
- 3.41. Zašto žene i oženjeni muškarci ne mogu biti svećenici?
- 3.42. Što je opće svećeništvo svih vjernika?
- 3.43. Zašto je ženidba tako važna za kršćane?

Euharistija

- 3.44. Zašto je misa tako dosadna?
- 3.45. Kako je uređena sveta misa?
- 3.46. Čemu toliko naglašavati grijeh umjesto nadu?
- 3.47. Tko bira čitanja? Smijem li spavati tijekom propovijedi?
- 3.48. Je li Isus doista prisutan u euharistiji? Što je to posvećenje?
- 3.49. Može li bilo tko primiti pričest?
- 3.50. Zbog čega nas se otpušta na kraju mise?

266

274

288

306

4. dio – Tvitovi o kršćanskom životu: vjera i etika

Uvod / Mijo Gorski, pomoćni biskup zagrebački

321

Poziv

- 4.1. Zašto smo ovdje na Zemlji?
- 4.2. Što bih trebao učiniti sa svojim životom?
- 4.3. Što Bog traži od mene?
- 4.4. Kako mogu slijediti Isusa i koji je poziv moj?
- 4.5. Koji su primjeri pravih poziva?
- 4.6. Kako mogu znati što je Božja volja?

322

Živjeti kršćanskim životom

- 4.7. Žive li kršćani drukčije od svih ostalih?
- 4.8. Koja je veza između vjere i djela?
- 4.9. Je li Deset Božjih zapovijedi još uvijek važno?
- 4.10. Zašto su neki kršćani licemjerni?
- 4.11. Zašto Crkva ima vlastite zakone?

334

Poziv na svetost

- 4.12. Što je milost?
- 4.13. Što je uopće grijeh?
- 4.14. Isus opršta, ali kako ja mogu oprostiti sebi i drugima?
- 4.15. Tko je svetac?
- 4.16. Kojem svecu da se molim? Ima ih tako puno!
- 4.17. Kako se postaje svećem?
- 4.18. Što je s čudima, magijom i okultnim?

344

Spolnost

- 4.19. Zašto posebno naglašavati brak i obitelj?
- 4.20. Je li "suzdržavanje od seksa prije braka" staromodno?
- 4.21. Zašto izabratи celibat ako su ljudi stvoreni za brak?
- 4.22. Je li loše što se borim s predbračnom čistoćom?
- 4.23. Ako Crkva želi zaštитiti život, zašto je protiv dijeljenja kondoma u Africi?
- 4.24. Zašto je Crkva protiv "istospolnih brakova"?
- 4.25. Kako funkcioniра prirodno planiranje obitelji?

358

Ljudski život

- 4.26. Kada počinje ljudski život?
- 4.27. Što nije u redu s prenatalnim testiranjem?
- 4.28. Je li u redu pobaciti?
- 4.29. Kako se izvodi pobačaj?
- 4.30. Što ako je žena silovana, ne želi dijete ili je bolesna?
- 4.31. Moram li prihvati svoje tijelo onakvo kakvo jest?

372

Umjetna oplodnja, zametci i kloniranje

- 4.32. Što ako ljudi ne mogu imati djecu?
- 4.33. Što je s umjetnom oplodnjom i surrogat-majkama?
- 4.34. Što nije u redu s *in vitro* osjemenjivanjem (IVF)?
- 4.35. Što je kloniranje?
- 4.36. Što je s matičnim stanicama i genetski modificiranim usjevima?

384

Kraj života

- 4.37. Kada je osoba mrtva?
- 4.38. Je li eutanazija pogrešna u svakom slučaju?
- 4.39. Mora li se čovjeka održati na životu po svaku cijenu?
- 4.40. Što je s darivanjem organa, transfuzijama krvi i teškim lijekovima?
- 4.41. Ide li čovjek u pakao ako počini samoubojstvo?
- 4.42. Trebaju li se kršćani protiviti smrtnoj kazni?

394

Društvo i zajednica

- 4.43. Je li dopušteno koristiti silu kako bi se obranio?
- 4.44. Smiju li kršćani stupiti u vojsku ili ratovati?
- 4.45. Je li socijalni nauk Crkve briga za siromašne?
- 4.46. Jesu li kockanje, droga, alkohol i prekomjerno bogatstvo grešni?
- 4.47. Kako se društveni mediji mogu koristiti na pravi način?
- 4.48. Što je s politikom, ekonomijom i okolišem?
- 4.49. Što je to nova evangelizacija?
- 4.50. Kako mogu pomoći širiti evanđelje?

406

Dodatak 1: Biblijске knjige

422

Dodatak 2: Crkvene titule

423

Dodatak 3: Popis papa u Crkvi

424

Dodatak 4: Molitva s pomoću teksta iz Biblije

427

Dodatak 5: Razmatranje svoga dana u molitvi

428

Kazalo

429

1. dio

Tvitovi o Bogu: početak i kraj

Uvod

Pitao sam “gospara Googla” što znači riječ “tweet” i on mi je priopćio kako “tweet” na hrvatskom znači cvrkut. Tamo sam ujedno saznao da se prije desetak godina (2006.) formirala posebna internetska društvena mreža, koju su nazvali Tweeterom. Ona služi za “slanje i čitanje kratkih poruka koje su ograničene na 140 znakova”. Nakon što sam otkrio značenje riječi u naslovu knjige Michela Remeryja “Tweeting with God”, koja znači “cvrkutanje”, shvatio sam i razloge ograničenja teksta. Naime, kad je cvrkutanje umjereno u vremenu i tonu, ugodno ga je slušati jer je primjereno i podnošljivo. Ako je pak preglasno i dugo, prelazi u dosadu, što se na hrvatskom opisuje “kokodakanjem” (engleski “clucking”).

Zahvalni smo mons. Remeryju što je napisao knjigu “Cvrkutanje s Bogom”, prilagođenu suvremenoj internetskoj društvenoj mreži “Tweetera”. Drago mi je što sam autora knjige, mons. Remeryja, upoznao na redovitim godišnjim susretima CCEE-a (Vijeće europskih biskupskih konferencija) te što je napisao u uvodu kako je odabrao duhovno zvanje i postao svećenikom. Posebice mi se sviđa što je uz kratki autobiografski opis upotrijebio četiri puta poticajno glagol “usudi se”: Usudi se pitati, misliti, slušati i vjerovati! Upravo u duhu nove društvene mreže i što nam je na kraju uvoda otkrio da je na susretu mladih u Manili (1995.) upoznao Isusa i njegovu Crkvu te “usudio se s entuzijazmom i sâm povjerovati”.

Dok mu zahvaljujem na toj neposrednosti, priključujem se njegovoj želji čitateljima da im “cvrkutanje s Bogom pomogne otkrivati Isusa kao prijatelja” koji nam želi svima da budemo sretni i otkrijemo smisao života. Posebice bih dodao neka ovaj prvi dio knjige, koji “cvrkuće” o stvaranju svijeta, o Bibliji, Isusu i Duhu Svetome, o Mariji i anđelima, kao i o pitanju zla i patnje, pakla, čistilišta i raja, pomogne svima upoznavati i otkrivati načine kako doći k Isusu, pa s njime razgovarati, moliti, pitati ga i tražiti. Tä, on je zato i došao da ga upoznamo i otkrijemo kao “Put, Istinu i Život”. Neka čitateljima bude ugodan, plodan, zanimljiv i blagoslovjen ovaj prvi dio hoda i “cvrkutanja s Bogom”!

✉ Želimir Puljić
nadbiskup zadarski,
predsjednik Hrvatske biskupske konferencije

1.1. Ne isključuje li veliki prasak vjeru u Boga?

Znanstvenici već dugo vremena pokušavaju naučiti više o tome kako je nastao svijet. U Europi je, primjerice, institut za proučavanje fizike, Europska organizacija za nuklearna istraživanja (CERN), konstruirao stroj koji bi pokušao oponašati veliki prasak. To su vrlo zanimljive, visokotehnološke stvari.

No neki ljudi misle da se Crkva protivi takvim stvarima i prihvata samo biblijsku priču stvaranja u Postanku (VIDI TVIT 1.2.) kao objašnjenje nastanka svemira (što se često naziva *kreacionizam*). No to sasvim sigurno nije istina. Crkva se uopće ne protivi znanosti. Upravo suprotno!

Katolička mudrost

Tijekom stoljećâ Crkva je iznjedrila mnogobrojne velike znanstvenike (VIDI OKVIR). Primjerice, upravo je katolički svećenik, otac Georges Lemaître († 1966.), prvi predložio teoriju velikoga praska. Crkva mu je iskazala počast na više načina, što samo po sebi pokazuje da se njegova teorija ne

protivi vjerskom nauku. Zapravo je ideja oca Lemaîtrea našla na velik otpor izvan Crkve, dok ga je papa Pio XII. podupirao († 1958.). Iako teorija velikoga praska nije izravni dokaz Božjeg stvaranja, svakako je spojiva s biblijskom pričom o stvaranju u kojoj je Bog najprije rekao: "Neka bude svjetlost!" (Post 1,3). Ne postoji ništa što bi nas moglo spriječiti da uvidimo kako je Bog taj koji je zapalio takav kreativni vatromet prije nekih 14 milijardi godina!

Podrijetlo života

Kao i veliki prasak, teoriju genetike također je prvi razvio svećenik, Gregor Mendel (VIDI TVIT 1.3.). Slika svemira i života koju predstavljaju takve teorije uključuje postupni razvoj tijekom vremena. Ta se slika slaže s katoličkim shvaćanjem svijeta u kojem Bog daje svojim stvorenjima dostojanstvo da pridonose odvijanju razvoja (VIDI TVIT 1.3.). Uistinu, *evolvere*, latinska riječ za razvoj koju je koristio sv. Augustin početkom petog stoljeća kako bi opisao razvoj svemira, korijen

Koji su najpoznatiji katolički znanstvenici?

Postoji mnogo katolika među velikim znanstvenicima i učenjacima u povijesti. Papa je, primjerice, naložio franjevcu Rogeru Baconu († 1292.) da napiše knjigu o filozofiji i prirodnoj znanosti. Kardinal Nikola Kuzanski († 1464.) razvio je leće koje pomažu kratkovidnim ljudima. Katolici su bili prvi u otkrivanju još nepoznatih dijelova zemaljske kugle: sjetimo se Marca Pola († 1324.), Bartolomea Diaza († 1500.) i Kristofora Kolumba († 1506.).

Poznata su brilljantna djela Leonarda da Vinci († 1519.). Ali ne zaboravimo Nikolu Kopernika († 1543.), koji je prvi objavio teoriju da se Zemlja vrti oko Sunca. Isusovački učenjak otac Matteo Ricci († 1610.) prvi je radio na kineskom rječniku. Još jedan isusovac, otac Angelo Secchi († 1878.), prvi je klasificirao zvijezde prema njihovu spektru (spektroskopija).

Jean-Baptiste Lamarck († 1884.) prvi je formulirao teoriju evolucije, a Gregor Mendel († 1884.) otac je genetike (VIDI TVIT 1.3.). Svi su ti učeni ljudi bili katolici, kao i Alessandro Volta († 1827.) i André-Marie Ampère († 1836.), koji su zasluzni za velika otkrića na području električne energije.

Pročitaj više

Stvaranje: KKC 282–299; KKCC 54; YOUCAT 43.

je moderne riječi *evolucija*. U ovoj je raspravi važno razumjeti granice znanstvenih teorija o postanku svemira: one mogu opisati samo kako su se stvari mijenjale tijekom vremena. Budući da stvari koje opisuju nisu uzrok same sebi (nisu stvorile same sebe), ostaje potreba za prvim uzrokom (VIDI TVIT 1.9.). Taj početni uzrok svih stvari zovemo Bog. Štoviše, katolički mislioci, skupa s drugima, uočili su velik red i ljepotu u načinu na koji je svemir posložen. Iako to nije formalni dokaz, taj temeljni red vodi do uvjerenja kako je svemir djelo kreativnoga božanskog intelekta.

Stvaranje iz ničega

Izvještaj o stvaranju govori nam kako je Bog stvarao svijet s velikom pažnjom. Stvorio je sve iz ničega (*ex nihilo*, na latinskome). Stvorio je i nepregledni svemir sa svim njegovim Sunčevim sustavima kao i najmanju molekulu u tvojem tijelu. Kad to shvatiš, tada ćeš iskusiti Božju blizinu i znati da je on posvuda, čak i u dubokom svemiru; kad bi svemirski putnik lebdio u tami između planeta, Bog bi i tamo bio prisutan (Ps 139,8–12).

Teorija o velikom prasku ne isključuje vjeru u Boga. Upravo suprotno, u nju možemo vjerovati kao u način na koji je Bog započeo svoje stvaranje svemira.

1.2. Sad ozbiljno, je li se sve to s Adamom i Evom zaista dogodilo?

Biblija nam govori o stvaranju Adama i Eve, prvog čovjeka i prve žene. Činjenica da postoje dva različita izvještaja o stvaranju, jedan odmah poslije drugoga (Post 1,26–28; 2,7–8; 18–24), ukazuje na to da ih ne možemo shvatiti kao doslovne opise događanja. Ipak, oni nisu glupost. U njima nije toliko važno pitanje kako se odvijalo stvaranje, već zašto.

Pripovijest o Adamu i Evi govori nam mnogo o odnosu između Boga i čovjeka te načinu na koji se ljudi odnose jedni prema drugima. Primjerice, govori nam o tome da nas je Bog stvorio prema svome planu i da "vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro" (Post 1,31). Zbog toga možemo biti sretni i zadovoljni s time tko smo i što smo. Pripovijest nam također govori kako smo svi mi jedna obitelj, s Adamom i Evom kao našim zajedničkim predcima, te da svi dijelimo istu "genetsku bolest": našu palu ljudsku prirodu koja nas vodi u grijeh (VIDI TVIT 1,4.).

Odgovoran zadatak

Kad je Bog stvarao svijet, posebnu pozornost posvetio je stvaranju ljudske vrste. Načinio nas je bićima na svoju sliku, sličnima sebi (Post 1,26). Time smo dobili jedinstveno mjesto u stvaranju (VIDI TVIT 1,48.). Bog nas voli, a mi možemo voljeti i Boga i druge ljude. Bog nas je stvorio kao muškarce i žene radi zajedništva braka (Post 2,24; VIDI TVIT 4,19.). Dana nam je odgovornost za svijet, tako velika da nam je čak povjeren zadatak imenovati sva živa bića (Post 2,19). Bog je rekao Adamu i Evi: "Plodite se, i množite, i napunite zemlju, i sebi je podložite! Vladajte ribama u moru i pticama u zraku i svim živim stvorovima što puze po zemljii!" (Post 1,28). Ta odgovornost uključuje i poštovanje prema stvorenome (KKC 2415; VIDI TVIT 4,48.). Prema tome, briga o okolišu vrlo je katolička!

Je li Bog bio sam?

"U početku stvori Bog nebo i zemlju" (Post 1,1), govori Biblija. No nije bio sam: "duh Božji lebdio je nad vodama" (Post 1,2). To je Duh Sveti. Novi zavjet govori da je Isus –

Brat protiv brata

Adam i Eva imali su djecu. Njihov najstariji sin Kajin bio je zemljoradnik, a njegov brat Abel bio je stočar. Kad su oba brata prinosila Bogu žrtvu, Bog je prihvatio samo Abelovu žrtvu (Post 4,4–5). Kajin se razbjesnio i ubio je svog brata. Kad ga je Bog pitao gdje je Abel, on je rekao: "Ne znam. Zar sam ja čuvan brata svoga?" (Post 4,9). Bog reče: "Što si učinio? Slušaj! Krv brata tvoga iz zemlje k meni viće" (Post 4,10). Kajin je za kaznu morao napustiti svoju zemlju. Bog mu je rekao: "Obradivat ćeš zemlju, ali ti više neće davati svoga roda. Vječni ćeš skitalica na zemlji biti!" (Post 4,12). Unatoč Kajinovu strašnom djelu, Bog ga je nastavio voljeti i pokazao je to tako što se pobrinuo da mu nitko ne nauđi.

živa Riječ Božja (VIDI TVIT 1,29.) – bio u Boga u početku: "U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga i Riječ bijaše Bog" (IV 1,1). Na svakome mjestu na kojem čitamo "...reče Bog" (Post 1,3), Isus je također bio prisutan. Zapravo, Isus i jest Riječ koju je Bog govorio! Ovo je dobar primjer na koji način Novi zavjet objašnjava Stari zavjet (VIDI TVIT 1,10.). Bog je oduvijek postojao u tri osobe (VIDI TVIT 1,33.). Zbog toga je sv. Pavao rekao da su sve stvari stvorene u Kristu i za Krista (KOL 1,16–17).

Šest dana?

Izvještaj o stvaranju predivna je pjesnička pripovijest (Post 1–2). No moraju li se katolici oglušiti na ono što znanost ima reći o postanku Zemlje? Nikako! U četvrtom je stoljeću, primjerice, sv. Augustin napisao da dani koji se spominju u Bibliji nisu stvarni dani (od izlaska do zalaska Sunca), zato što je Sunce stvoreno tek četvrtoga dana! U redu. To onda

nije doslovno šest dana. Ali zašto onda ipak čitamo izvještaj o stvaranju? Zato što nam prikazuje neke vrlo važne istine o Bogu, svijetu i čovjeku. To nije samo pripovijest s poukom, već otkrivena simbolična povijest. Primjerice, govori nam da postoji samo jedan istiniti Bog, umjesto mnogih bogova; da je Bog obratio posebnu pozornost na nas kad je stvarao svijet te da nas je on stvorio; i da je ono što je stvorio bilo dobro prije dolaska zla na svijet (VIDI TVIT 1,36.).

Pripovijest o Adamu i Evi nije znanstveno objašnjenje postanka čovječanstva, već nam govori o našem ljudskom stanju.

Pročitaj više

Stvaranje čovjeka: KKC 343; KKKC 63; YOUTCAT 56. Poštivanje stvorenja: KKC 2415–2418, 2450–2451, 2453–2455; KKKC 506–508; YOUTCAT 436–437. Stvoritelj: KKC 279–292, 315–316; KKKC 51–52; YOUTCAT 41, 44. Stvaranje: KKC 337–349, 353–354; KKKC 62–65; YOUTCAT 46–48.

1.3. Evolucija ili stvaranje?

Teorija evolucije, koja se poučava posvuda u školama, ne protivi se sama po sebi katoličkoj vjeri. Štoviše, katolički svećenik o. Johann Gregor Mendel († 1884.) razvio je teoriju genetičkog nasljeđivanja, a koja čini temelj modernog shvaćanja darvinističke evolucije. Dakako da se ljudsko tijelo moralno razviti na neki način.

Opstanak najjačih?

No iz znanja o evoluciji ne bismo smjeli zaključiti da su ljudi puke životinje ili da ljudsko djelovanje mora biti vođeno načelima koja je otkrio Charles Darwin († 1882.), pri čemu vrste napreduju kad prežive i razviju se samo najjači (takozvani "opstanak najjačih"). Takve ideje mogu dovesti do društvene nepravde te čak strašnog nasilja prema slabijim članovima društva (sjetimo se nacionalsocijalizma, kada su nacisti zagovarali opstanak najjačih). Teorija evolucije može nam pomoći da shvatimo kako su se živi organizmi razvijali tijekom vremena, no ona ne može biti osnova za nijekanje

ravnopravnoga dostojanstva svih ljudi koje je Bog stvorio na svoju sliku, bila ona slaba ili jaka. Zbog toga se mi kao kršćani posebice brinemo za slabije članove društva. Na tome se temelji socijalni nauk Crkve (VIDI TVIT 4.45.).

Životinje poput ljudi?

Sve životinje imaju izvanrednu sposobnost prilagodbe svomu prirodnom staništu te imaju snagu djelovati i želju napredovati, koju strojevi, primjerice, nemaju. No ljudska bića imaju puno veće kapacitete od životinja. Kako bi slikovito prikazao tu razliku, filozof Ludwig Wittgenstein († 1951.) rekao je da pas poznaje svoga gospodara, no ne zna da će se njegov gospodar vratiti prekosutra. G. K. Chesterton († 1936.) uočio je da ptice grade gnijezda, ali ne u gotičkom stilu (*Vječni čovjek*). Takvi primjeri slikovito prikazuju da životinje ne razmišljaju u smislu vremena ili apstraktnih ideja koje omogućuju jezik, umjetnost, arhitekturu, etiku, znanost, filozofiju ili teologiju. Mi ljudi, s druge strane, imamo sposobnost apstraktнog mišljenja. Naše misli

Što je s dinosaurima i izvanzemaljcima?

Postojanje dinosaura jasno su dokazali paleontolozi i drugi znanstvenici. Zemlja je stara više milijardi godina i prošla je kroz različite geološke faze. To ne proturječi katoličkom pogledu na postanak Zemlje.

Papa Ivan Pavao II. jednom je rekao: "Istina ne može proturječiti istini"

(22. LISTOPADA 1996.). Prave znanstvene istine nikad neće biti u suprotnosti s istinom vjere (VIDI TVIT 1.5.). Prema tome, Crkva se ne boji znanosti.

S vremena na vrijeme iznenade nas nejasne fotografije koje kao da prikazuju neidentificirani leteći objekt ili izvanzemaljsko biće. Neki kažu kako je Bog htio najprije vježbati prije nego što je stvorio ljudska biće te je zato napravio izvanzemaljce. No o tome nema nikakvih naznaka ni u Bibliji ni u istinskoj znanosti.

Iako astronomi mogu vidjeti sve više i više svemira, život izvan Zemlje još nije pronađen, premda postoje planeti na kojima je on teoretski moguć. Ako i postoji život izvan Zemlje, stvorio ga je Bog u ljubavi. Zbog toga se ne moramo brinuti o pitanjima koja se tiču izvanzemaljaca.

Pročitaj više

Evolucija: KKC 282–289; KKKC 51; YOUTCAT 42. Duša: KKC 362–368, 382; KKKC 69–70; YOUTCAT 62–63.

i čežnje protežu se dalje od samog instinkta da preživimo u ovome trenutku. Ta činjenica ide u prilog ideji da ljudska bića imaju besmrtnu dušu. Životinje su zadovoljne time što su to što jesu, ali ljudi traže krajnju sreću i nezadovoljni su samo s konačnim, stvorenim stvarima.

Besmrtna duša

Naše duše čine osobama koje jesmo i daju nam slobodu da svjesno odlučujemo.

Za razliku od životinja, mi možemo izabirati i donositi odluke na temelju svoga osjećaja za ono što je moralno ispravno ili pogrešno.

To činimo tako što se savjetujemo s vlastitim savješću, znanjem o dobru i zлу (VIDI TVIT 4.1.

i 4.12.). Bog voli svako ljudsko biće toliko puno da je svakome dao dušu koja će nastaviti živjeti i kad tijelo umre. Bog je stvorio naše duše u samom trenutku u kojem je započeo naš život, pri začeću (VIDI TVIT 4.26.). Naše su duše, temelj naših života; one nas čine ljudima, dajući nam um i volju. Upravo zbog toga što mi ljudi imamo dušu, sposobni smo voljeti Boga i jedni druge.

Evolucija i stvaranje ne isključuju jedno drugo. Evolucija je očita u prirodi, no nas i naše duše stvorio je Bog.

1.4. Što je to uopće istočni grijeh i čovjekov pad?

Za nas kršćane posebno je važno da je Bog stvorio svijet iz ljubavi. No također je bitno kako se čovječanstvo nosi s time. Bog je stvorio sve dobrom (Post 1,25). Ali to nije naše jedino iskustvo ovog svijeta! Prirodne katastrofe, rat, siromaštvo, zločin i bolest; pogledaš li oko sebe, vidjet ćeš da je svijet pun patnje i zla.

Teška sloboda

Zlo u svijetu postoji zato što nam je Bog dao slobodan izbor (VIDI TVIT 1,34.). Svjesno se možemo odlučiti za Boga ili protiv njega. Nekoga možeš voljeti samo ako ti se dopusti slobodna volja da izabereš koga ćeš voljeti. Naravno, Bog želi da izaberemo voljeti njega. Za to nas je stvorio! No zbog toga što smo slobodni, također možemo odbiti Boga, a to je grijeh i odvaja nas od Boga. U svojim smo slabostima podložni napasti da zlorabimo svoju slobodu i poreknemo Boga time što se opredjeljujemo protiv njega. Zlo nas snažno privlači čak i kad ne želimo grijesiti. Posljedica je istočnoga grijeha da lako dolazimo u napast (VIDI OKVIR).

Voće i zmija

Izveštaj o Adamu i Evi govori nam o istočnom, dakle, izvornom (ili prvom) grijehu (VIDI OKVIR). Zlo ih je iskušavalо (Post 3). Vrlo su dobro znali što je Bog želio. On je bio vrlo jasan: postojalo je jedno stablo s kojeg je bilo zabranjeno jesti, u suprotnom bi umrli (Post 3,3). Samo jedno zabranjeno stablo u cijelom raju, s toliko mnogo drugih stabala! No oni su ipak poslušali zao glas, koji se u Bibliji prikazuje u obliku zmije. On im je obećao da neće umrijeti ako pojedu zabranjeno voće, već da će postati poput Boga te imati sposobnost razlučivanja dobra i zla (Post 3,5). Barem je potonje bilo istinito: ubrzo nakon toga spoznali su zlo.

Nakon što su odbili poslušati Božju zapovijed, Adam i Eva više se nisu usudili pogledati Boga i sakrili su se od njega (Post 3,8). Sramili su se svoje golotinje i pokrili su se smokvinim lišćem (kako ih se često prikazuje u umjetnosti) (Post 3,7). Zbog toga su se držali dalje od onoga koji ih je stvorio i doista ih volio. Prvi se grijeh naziva padom zato

Što je istočni grijeh?

Mogli bismo reći da smo rođenjem ušli u povijest zla, niz osobnih grijeha koje su počinili oni prije nas. Nažalost, svaka generacija prenosi mnoge nevolje na sljedeću generaciju. Istočni grijeh nije isti kao ti osobni grijesi. Istočni je grijeh "nedostatak izvorne svetosti i pravednosti" (KKC 405) putem prvoga grijeha. Taj prvi grijeh počinio je Adam ili "prvi čovjek", koji je slobodnom voljom odabrao neposluh Bogu (Post 3).

Ljudska je priroda ranjena zbog istočnoga grijeha (VIDI TVIT 4,10.). Čovječanstvo više nije savršeno kao što je bilo odmah nakon stvaranja zato što je naša bliskost s Bogom poremećena. Naši su umovi pomračeni, naša volja oslabljena; podložni smo neznanju, prevarama i neurednim strastima. Kao rezultat toga, nitko nije bez grijeha i svatko mora u jednom trenutku umrijeti.

No ipak krštenje nas pere i od istočnoga grijeha i od svih grijeha (VIDI TVIT 3,3.). Nakon krštenja ostaje pohota kao snažno naginjanje prema užitku, koja nas oslabljuje i mami da idemo izvan granica koje nam Bog postavlja. Prema tome, uvijek nam iznova treba Božji oprost, a on ga rado pruža svakomu tko ga iskreno zatraži u sakramentu pomirenja (VIDI TVIT 3,38.).

Pročitaj više

*Izvorni Božji plan: KKC 374–379, 384; KKKC 72; YOUCAT 66. Pad: KKC 386–390; KKKC 73; YOUCAT 67–68.
Istočni grijeh: KKC 396–409, 415–419; KKKC 75–77; YOUCAT 68–69.*

što stvara udaljenost između Boga i čovjeka. Knjiga Postanka pokazuje kako je čovjek zbog pada izgubio svoju izvornu nevinost te kao rezultat toga i svoju bliskost s Bogom, koji je izvor života i ljubavi.

Božanska pjesma

Izveštaj o Adamu i Evi govori nam mnogo o Bogu i ljudskom stanju u pjesničkom obliku. Ta otkrivena povijest na simboličan način priopćava stvari koje su se uistinu dogodile. Prvi neposluh čovječanstva, koji je unio grijeh u svijet, u isto je vrijeme i činjenica i važna lekcija za ljude bilo koje dobi. Izveštaj osvjetljuje stanje u kojem se sada nalazimo. Pokazuje nam koliko je važno izabrati slijediti Boga i poštovati granice koje nam daje (KKC 396). Pad je poremetio ljepotu stvaranja. Odvojen od izvora života, čovjek je predodređen da umre, a to nije bio izvorni Božji plan. No Isusovim rođenjem Bog je to zauvijek promijenio (VIDI TVIT 1,26.).

Prvi ljudi otpali su od Boga kad su se opredijelili protiv njega i počinili prvi, istočni grijeh. Mi smo naslijedili njihovo palo stanje.